

ДІЛО

Виходить що-дня рано крім понедіків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринок 18, II. пов.

Ковто почт. шадп. 26.726.

Адреса тел. „Діло—Львів“.

Число телефону 565.

Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно . . . . . 3-60 К.
чвертьрічно . . . . . 10—
піврічно . . . . . 20—
цїлорічно . . . . . 40—

у Львові (без доставки):

місячно . . . . . 3— К.
чвертьрічно . . . . . 9—
піврічно . . . . . 18—
цїлорічно . . . . . 36—

в Німеччині:

піврічно . . . . . 20— М.
цїлорічно . . . . . 40—

За зміну адреси платити ся 50 с.

Цїна оголошень:

Спроба заставити, докласти чини або виле 50 с. в день за 1 К., в обсязі 1-50, в рідній мові часті перед або на газеті 2 К. Неприятель 2 К. Сказка твора друку подій. Оголошення на суботу і неділі подвійні.

Постійні оголошення за особливим умовом.

Одні примірники коштує

у Львові 12 с.

на провінції 14 с.

Видас: Видавничча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 14. грудня 1917.

До об'яві війни, яких наслідки буде суспільність відчувати ще довшого по війні, належить занепад народнього шкільництва. За воєнна язва діткнула особливо українську частку Галичини. Цілий наш край оставав цілий рік, а значна частка краю аж три роки під російським наївдом. Неприятельська окупація взагалі не серице нормальним відношенням. А що ж говорить про окупацію, підчас якої і неприятели і ти, ще в нормальних відношеннях мали в краю власть, не тільки нічого не залежало на українським народнім шкільництві, але навпаки залежало їм на тім, щоби українське народне шкільництво винищити. Адеж знаємо, як відносила ся до всего українського Росія; знаємо також, що там представникам польської державности на українській землі, які підчас російського наївду остали в нашім краю, ходило о те саме, що царські Росії, що обі сі сили були союзниками проти нас.

Аж по побіді революції в Росії, коли правліне в занятих областях австрійської України об'яв український генерал губернатор, почала ся віднова зруйнованого українського народнього шкільництва. Одне военні події швидко зруйнували всі гарні почини української управи краю.

Наші власти, вернувши сього літа до відібраної частки краю, встали тут відносини, які вимагають як найенергійшої акції, коли хочеть ся відбудувати народне шкільництво. Значна частка шкільних будинків вимагає направи. Обстанова шкільних саль майже всюди знншена. За бинжки й інші шкільні прилади також треба би постарати ся. Дітвора, яка вже три роки ходить без шкільної науки, треба би на ново обняти дисципліною шкільного обов'язку. Очевидно, все те даю ся би зробити, як би в кожній школі був учитель, який в заходах коло віднови народнього шкільництва діяв би опіки й підпертя покликаних властей.

Та власне ціла біда в тім, що учителів воєсім нема. Часть пішла до війська ще з початком війни; часть, яка скорочила ся перед наївдом, дістала ся до війська при дальших переглядах; в кінці ті, що остали підчас наївду на своїх місцях, покликани тепер до війська.

Щоби відновити шкільництво, треба би передовсім постарати ся о звільнене з війська учителів, які перед війною займали в тій часті краю учительські посади. Тільки чоловік, об'явлений в відносинах, може успішно працювати для такої віднови. Тимчасом покликани шкільні власти воєсім про се не дбають. Виявляється тут стара система, що українська школа й український учитель воєсім не мають зі сторони шкільних властей тої опіки й підпертя, яке повинні мати школа й учитель зі сторони відповідальних органів шкільної власти. Адеж українська школа й український учитель не є елементами, які заслугували би на опіку й підпертя зі становища інтересів укріплена польської державности на українській землі. Отже українські учителі служать у війську, а українські діти нідиють.

Чи лежить се в інтересі держави? Чи український учитель не принесе більшої користи державі в школі, ніж як писар у військовій канцеларії або хоч-би як борець на фронті?

Звертаємо ся до міністра краєвої оборони, міністра просвіти, намісника гр. Гуйна, віцепрезидента Краєвої Шкільної Ради д-ра Цоля і українських членів Ради в публічному представленем сї справи, а наше парламентарне представництво повинно сю справу в усіх інстанціях прищилувати. Ходить о ратоване українських дітей, о грамотність і культуру будучих українських поколінь.

„Вороги знов відвискали свою піху і привняли варозумілий тон“.

Італійський прем'єр про політїніа осередних держав.

ЦІРІХ (ТКБ.) На вчерашнім засіданню Італійської палати послів президент кабінету Орлядо вголосив промову, в якій м. н. сказав: Від хвилі коли Росія заявила, чога не повинні наші вороги приписувати собі за заслугу, вороги наші віданскали знова свою вроджену піху та привняли знова несправедливий і варозумілий тон, який відповідає їх способови думаня. Осередні держави заявляють, що бажать миру, але про услив'я мира висказують ся неясно. Однак за тою заслугою можна доглянути їх ненасичений апетит, який в міру більше або менше успішного хвилевого перебігу війни прибирає менше або більше грїзну форму.

Друга частина свита має тільки одну програму і тільки одну ціль, все однакову, друга сторона не хоче мира, який би її кризиса, але бажає мира дефінітивного, який раз на все виключить можливість відновленя теперішних наслїств і жорстокоостей, які грозили би дальшодству поворотом до варварства, решта свита бажає мира, який залежить би всім народам Європи правні і природні условини політичного, суспільного і господарського розвитку, ненарушену єдність та національну свідомість.

На тих основах ми готові заключити мир, бо ми все бажали, щоби кровава світова язва чим скорше покінчила ся, переконані, що кожде правителство бубод алячання, колиб вело дальшій війну не з konieczности. Італійці в повною свідомістю заявляють, що нарід, який би в теперішній хвилі опустив своє становище, сам би себе обезчестив і довів би скоро до власної загибди. Тому Італійці є готові до загальної боротьби в обороні слушної справи і вірять в триумф вірности і справедливости.

В справі мілітарного положеня заявив бесідник, що наслідком сильної та геройської оборони Італійців над Піавою, загальноє подожє значно поліщило ся. Італійські війська мимо втоми та величезної ворожої переваги хоробро ставили ворогові опір та заслужили собі за те на вдячність цілої вітчизни. Всі від наймолодшого новобранця до найстаршого сповнили свій обов'язок та вратували честь вітчизни. Також становище цілого населена супроти військової катастрофи є гідне подиву. Правителство поручило просліджене причини того нещастя, а перед вислідом сих заходженє не вільно передчасно робити загальні закіддї. Правителство вважає своїм обов'язком подати в відповідний час до відомої Палати воєсім правдивий вислід доходженє.

Дальші мирові переговори.

(ТКБ.) Відень, 13. грудня 1917.

Переговори за зав'язане оружя на всіх роційських фронтах відновлено нині рано.

БЕРЛІН. (Вельф.) Російська делегация при була дня 12. с. м. до Береста літовського, щоби після умови переговорювати дальшій справі перемиря. Слідуюче пленарне засіданє відбуде ся 13. с. м. жеред полуднем.

Бонар Льов про положенє.

ЛЬОНДОН (Райтер). в Палаті громад промовляв при мотивованю кредитового предложєня канцлер фінансів Бонар Льов, який по обговореню предложєня перейшов до російської справи і сказав, що не надїється, щоби Палата переціновала значне теперішнє події в Росії. Належить майже певно дождити, що Росія скорше чи пізнійше буде мати сильне правителство і не треба думати, що змаганє російського народу, щоби укріпити нове прави-

тельство, закінчать ся не інакше як повстанєм привнаного, відповідального правителства. До перва тоді, коли в Росії повстане така правителство, буде він певний того, що розвиток помічних жерел і богатств в Росії був би неможливий без помічи та що фінансова поміч булаб виключена без признаня тим правителством передум затягнених довгів і тому скорше чи пізнійше довги затягнені Росією будуть звернені.

В відповіді на виводи ряду бесідників в справі кредитового предложєня заявив Бонар Льов таке: Наша кампанія в Мезопотамії і в Палестині не має на цїли добичини. Ми боронили наше становище в Египті в оглядї чисто військових. Чи можливо було скорше піти до Слудя щоби помочи Сербії, чи ні — се питанє яке може доперва історія порішати, але без наших військ в Солуні була би Німеччина опанувала цілу Грецію та цілий балканський піостров і вважала би се за один з найбільших воєнних успіхів. Богато говорить ся про те, що Німеччина пляне наступ на Солунь. На сей напад ми приготовані.

В справі виладїя під Камбре заявив канцлер фінансів, що пересадні погрози є наслідком надмірних надїє, серед яких арнято в Палаті перший успіх. Бесідник від початку був думки, що розходять ся тут о просте упередженє, яке менше або більше змакляє ся в собі і не доведе до якихнебудь рішучих наслїдків.

Про відворот в під Камбре дасть бесідник в Палаті всі висвєня, якими може тепер розпоряджати правителство. Німеччина предприняла наступ на англійські війська, при чім завдяки пегайному нападюві переломано фронт на тій часті лінії, на якій був відносно найслабший наступ. Два інші наступи відносно сильнійші відперто зі значними втратами для неприятели. Кабінет просив генерала Haig-а о нечайний ввіт в справі відвороту, крім сего зарядженю основне слідство. Палата не повинна думати, що правителство є упереджене, бо подібні нещасливі випадки не дають ся оминити.

Відтак прийнято кредитове предложєне.

Кайо під замітом державної врази.

Обжалованє лярського військового команданта. — Відкриті листи. — Нарада в Римі — Оборона

Львів, 14. грудня 1917.

Війсковий командант Парижа генерал Дубей обжаловує бушного міністра, теперішнього посла Кайо за державну зраду. На основі його донесеня правителство виступило в палаті послів в часечем, щоби признати необов'язуючою незайваність пенса Кайо.

Своє обжалованє опирає генерал Дубей на вислідах судового слідства в справі Альмерейди і Боля, що весною сего року відбували в Швайцарії наради з німецькими агентами. З документам того слідства виходить, що посол Йосиф Кайо удержувал постійну переписку з Альмерейдою і Больом — на те мають бути доказом його оригінальні листи — та що визначно пособляв роботі тих політичних діячів. Крім того обжалованє наводить факти нові. А саме посол Кайо — говорить ся там — працював в Римі над тим, щоби розділити англійсько-французський союз: в голеті „Мінерва“ на порученє папи зустрів ся він з італійським послом Кавелліні, якого опісля уязнено, і з ним провадив переговори про заснованє французько-італійського банку.

Ті переговори не обмежили ся тільки до справи французько-англійського банку; серед них мав висловити ся перед ширшим кругом учасників вгаданий переговорів, що вичерпану війною Франція не буде в силі вести війну 1917 рік. Тоді — мовляв — віа, Кайо, прийде до правліня і заключить з Німеччиною мир. Тому й Італія повинна приготовляти ся до окремого

Пам'ятайте!

462 В. 17-2

що кожний свідомий Українець обезпечув ся на життє в сполуці з VII. ВОЄННОЮ ПОЗИЧКОЮ В

Карпаті

Львів,
Руська 18.
I. пов.

мира з Німеччиною. Всі воєнні кошти попла- тять Росія і Балканські держави Сербія й Руму- нія, які перестануть бути незалежними держа- вми. По заключеню мира — снував Кайо свої ми. По заключеню мира — снував Кайо свої ми. По заключеню мира — снував Кайо свої ми.

На тій основі побудоване обжаловане про- ти посла Кайо за державну зраду: що він ста- ряючи ся розбити англійсько-французький союз пособляв оружейнї силї неприятели. Що на те обжалований? Щоби обороняти свою честь пе- ред публичною опінією Франції, вчєра промов- ляв Кайо в Палаті послів. Заявив, що він пред- ложить палаті докази своєї безвинности і роз- каже їй подрїбно про цілу сясу політичну ді- яльність перед війною і в часї війни. Перш усе- го він бажає розговорити ся з Клемансо, який єк шеф кабінету поспирає внесенє на ви- дачу його судовим властям. Промову Кайо о- плескувало кілька лібералів і соціалістів з край- ної лївиці. Справа меритосично на вчєрашній засіданню не порішено. Розв'язана її парламен- тарна дебата найближчих днів.

Мирових переговорів доси не було.

Німецьке урядове заповєненє,
Берлін, 14. грудня 1917.

Урядово доносять: „Times“ принїс в Росїї звїстки про німецькі мирові умови, які предло- жено російським делегатам і які відносять ся по часті до економічних, по часті до політич- них справ. Супроти сього стверджує ся, що доси взагалї не предкладано російським делегатам німецьких мирових до- магань, що доси обговорювано радше тїль- ки справу завїзєня оружа. Всїякі инші звїстки є видуманї на те, щоби відлюдити російську су- спільність проти Німців і справи мира.

„Українське питанє в Австрії“.

Льванна, 2. грудня 1917.

Вчєрашня „Gazete de Lozanne“ принесла довшу редакційну замітку, присвячену українсь- кому питанню в Австрії. Автор, теперїшний політичний редактор поважного дневника романсь- кої Швайцарїї, п. Давїд зображає важке поло- жєне українського народу Східної Галичини й Буковини, втворєне берлінським договором про придїленє українських земель до Польщі.

Автор заявляє ся проти такого насильно- го втяганя українського елементу у чужу державу, таї висловлює надїю, що самї Поляки не захотять сього — в своїм власнім інтересі. При сїм покликують ся п. Давїд на п. Кухаржевське- го, котрий перед ним особисто заявив ся проти втяганя українських земель без їх волї до Польщі.

Нема сумнїву, що сторєнному політикови польські відносини до нас представляють ся трохи завадто їдилїчно...

Російське правительство проти кадетів.

ПЕТРОГРАД (ПТА). Оголошено декрет, який підписав президент Ради народних коміса- рів Ленїн і народний комісар Троцький в справі арештованя провідників домашної війни проти революції. Тому, що керівники кадетів є воро- гами народу, мусять вони бути арештовані та засуджені революційним судом. Совїти мають видати зарядженя в справі догляду над органі- зацією кадетів в огляду на її зв'язки з про- водниками домашної війни проти революції, Калєдіном і Корніловом.

НОВИНКИ

Львів, 14. грудня 1917.

— Палата послів відбуде в бїжучім тижни за- сіданя в второк і среду, а в разї потреби та- кож в четвєр.

— Земельно питає на Україні і Поляки. По оголошеню української републики представники партійних груп в київській міській радї зложили заявн, в яких означили своє становище. Цякав є заява представника Поляків Шаржинського, який заперечив про польську при- хильність до самоозначєня братського народу, виступив на адресу Українського правительства з „добримї радамі“, що мовляв соціалній ре- форми“, проголошенї ним, є „шкідливї для У- країни“. Отже „в імя добра України“ п. Шар- жинський протестує проти тої частї універса- лу українського правительства, яка зносить до- теперїшню власність на землю. „Універсал Ра- ди — говорить далї п. Шаржинський — є для Поляків незвичайно важкий в своїх наслідках. Постановою про внесенє приватної власности нарушенї права Поляків і їх національне добро. Ся постанова є актом насильства над безборон- ним польським населєнєм і ми її ніколи не можемо признати“. — Так виглядає в польських устах „добро України“. Тому, що польський елемент на Україні представлений майже виключно великою земельною власністю, має у

країнське привительство зрєкти ся земельно- реформнї в користь сєлиства або може закон- сервувати тїльки спеціально польську велику земельну власність.

— Парша «лілія У. К. Т. охорони дітїй. З кіл- цєм минулого місяця відбули ся в Тернополї конституційні зборнї Фїлії Українського Краєвого Товариства охорони дітїй і опіки над молодї- жою, на яких вибрано отсей видїл: голова Юліян Левницький, директор гімназії, заст. голова Іван Боднар, гімн. проф., секретар Петро Карпан- ський, гімн. проф., касїєр п. Теофіль Остєпюк, адміністратор о. Діонїзій Матковський, членн видїлу: оп. Ольга Вітошинська і о. Микола Винницький; заступники видїлових оп. гімн. проф. Гільярїй Бонкович, о. Лев Кєчїй, п. Ми- кола Фешук. Фїлія переймила агенду дотепер- ішньої „Української воєнної Захоронки“.

— До всіх інвалїдів УСС. Нам прислано таку відозву: З огляду на се, що державне забезпе- чєне долї всіх інвалїдів неопікнїємі змїсно малє, як і тому, що Центральна Управа УСС минає четвєртого року війни не звєла доси в жєтє статута „Фонду інвалїдів УСС.“ і не відомо, що з тим статутом дієть ся, та де сей фонд, який він є і чи взагалї істнує на світї — просить ся всім висуудїв-інвалїдїв УСС. подати свої точнї адреси, а також кореспонденційно карткою від- повїсти на питаня: 1) Чим є в цивільнім станї; 2) коли вступив до УСС; 3) подати день ранє- ння, сулриву і видалєня з коша УСС; 4) де пе- ребував доси; 5) чим тепєр займаєть ся і як живе та 6) чи може приїхати ще в сїм місяци (груднї) до Львова в цілі спільного обговорєня свого безрадного положєня. По отриманю такої відповїдї рішити ся, чи зїзд відбудеть ся, і відповїдно до сього назначити ся рєченєм на- ряд. Письма належить слати на адресу: Львів, вул. Панська 4, 11/II. „Академічна Громада“. (На руки Т. Бобкова).

— Кореспонденція полонєних. Двоптижєвник, посвячений виключно для посередництвє між воєнно полонєними і їх вітчизною подєє стати- стичнї данї про кореспонденційно полонєних з свої- ми в рїднїм краю. Після тих дат перейшло че- рева спеціальну цензуру в першим тївроді 1917 59 714.239 кореспонденцій, а були вони після мови в отсих числах: в мовях Балканських 87 024, чєській 6 084 497, німецькій 14 081.852, французь- кій і англійській 260.000, єврейській 72.687, італїйській 9 809 900, хорватській 3 277.203, поль- ській 3 016 930, ромунській 793 408, російській 16,390 798, сербській 1.881 028, словацькій 753 337, словїнській 473.604, українській 2,079 927, мадяр- ській 677 957. Управа австрійського Червоного Хрєста нарїкає, що пошта в Росїї приходить дуже неправильно, бо часами по кілька днів з рь- ду не дістає ані одного мішка листів. І так за липєнь була пошта лиш чєрез 14 днїв в 441 мі- шках, за серпєнь лиш в 13 днїв в 339 мішках, а в вереснї лиш в 5 днїв в 186 мішках. Тим може витолкувати собі, чому кореспонденцій так рїдко від і до полонєних приходять, що ча- сами лєдви на пів року приходить лиш і карт- ка, хоч кожний з наших полонєних в Росїї ви-

„Подзвіннє“.

В послїднім випуску консерваторського ви- давництва „Mitteilungen der k. k. Zentral-Kommission für Denkmalpflege“ (1916/17, XV, 7—8) на- ходимо інтересний для нас і в часї реферат краєвого консерватора Шидловського з Кракова про ревізійні галицьких церковних дзвонів. Його зміст гїдний уваги вередовсїм даними статисти- чними, зібраними перед обомь послїдними ревізїями в початку бїжучого року.

Допєрва йогінний тїснїй час завставнє нас сповнитн дєвний културно-їсторичний постулат інвєнтуарувати примусово і счислєти всі дзвонн церковні: завязанї з історїєю і свїдомї її твorenя ся імпазантнї старики та молодші і наймо- лодші наші сучасники. По приказу мїністерства війни владили всі краєві дїєцєзі довгі списи дзвонів, які передано краєвому консерваторови до розгляненя і валучєня примірників културно-

Списи ті, у нас єдинокє доси в тїм родї і тїм дуже цїнна річ, не грїшать часом великою точностю, що вловнї оправданє очевидно бра- ком відповідного знаня еграфїки їх авторів — духовєнства. Вистарчить глянути лиш на поданї низше найстарші данї, абн верєконати ся про- хиби списів: виказ подає найстарші дзвонн в XI. і XII. столїтї, коли між тїм відомо, що галицькї датованї дзвонн сягають найдалше XIII. столїтї в зад.

На підставї присланих зї Львова, Пере- миська, Станиславова, Тарнова і Кракова матє рїздїв зложив конс. Шидловський статистику

всїх давонів після їх віку, опираючись лиш на поданнї йому дєтєх. На превеликий жаль в списї тїм не міг він узгляднати гр. кат. львівської дїєцєзі, бо в листї її дєвоннє не втягєно чо- мусь (а може не всюм) їх віку.

Дїлячи матеріал на столїтї подано згадану статистику як слїдує:

- найстарші дзвн з XI. ст. має захєвати ся у нас в гр. кат. станиславієській єпархїї;
- в XII. ст. мали найтн ся 4 в тїй самїй єпархїї і 1 в кат. краківській дїєцєзі;
- в XIII. ст. лишнь ся одиникий ще в лат. львівській єпархїї;
- в XIV. ст. лишнь ся один в гр. кат. пере- миській дїєцєзі, 2 в тамошнїй лат., 2 в тарнів- ській і 6 в краківській єпархїї;
- в XV. ст. находнт ся 2 в гр. кат. перєм- ській єпархїї, 1 в лат. львівській, 7 в лат. пере- миській, 4 в тарнівській і 12 в краківській дїє- цєзі;
- в XVI. ст. є 17 в гр. кат. перємиській і 3 в станиславієській єпархїї, 6 в лат. львівській, 16 в перємиській, 23 в тарнівській і 43 в краківській єпархїї;
- в XVII. ст. було 265 в гр. кат. перємиській і 41 в станисл. єпархїї, 24 в лат. львівській, 85 в перємиській, 66 в тарнівській і 67 в краків- ській єпархїї;
- в XVIII. ст. було 500 в гр. кат. перємиській і 224 в станисл. єпархїї, 78 в лат. львівській, 143 в перємиській, 95 в тарнівській і 130 в краківській єпархїї;
- старих дзвонів неозначеного віку було: 25 в гр. кат. станиславієській, 7 в лат. львівській,

14 в перємиській, 11 в тарнівській і 17 в краківській єпархїї;

в XIX. і XX. ст. було: 13 в гр. кат. станиславієській, 318 в лат. львівській, 747 в пере- миській, 285 в тарнівській і 463 в краківській єпархїї;

молодих дзвонів неозначеного віку було: 3045 в гр. кат. перємиській, 1203 в станиславіє- ській, 415 в лат. львівській, 586 в перємиській, 296 в тарнівській і 496 в краківській єпархїї.

Бєручи задалєгідь в рєхубу неможливїє точности наведеної статистики дїстаємо з пере- веденої інвєнтуаризації сумарно такі числє: в XI. ст.: 1 українській; в XII. ст.: 5 (4 укр. + 1 польський); в XIII. ст.: 1 польський; в XIV. ст.: 11 (1 укр. + 10 польських); в XV. ст.: 26 (2 укр., 24 польських); в XVI. ст.: 110 (20 укр. + 90 польських); в XVII. ст.: 548 (306 укр. + 242 польських); в XVIII. ст.: 1170 (724 укр. + 446 польських); з XIX. і XX.: 1316 (13 укр. + 1303 польських); старих недатованих: 74 (25 укр. + 49 польських); нових недатованих: 6041 (4218 укр. + 1793 польських).

Окремо мали єпархїї: гр. кат. перємиська 3830, станиславієська 1514, лат. львівська 859, перємиська 1100, тарнівська 771, краківська 1237 давонів. Усіх дзвонів в Галичинї інвєнтуарува- но тоді 9343 (5384 українських + 3959 польських). Крім сєго виказала ще вірменська като- лицька львівська дїєцєзі коло 30 давонів, в яких лиш з валучєно в ревізїїї чєрез їх вік. Не вчислєно до спису лиш окупуваннї тоді чє- ставї львівської та станиславієської дїєцєзі; во- інвалїї забрєкло там коло 350 вивєзєних Росїї

Країна пора

Ц. в. Австрійського військового фонду для вдів і сиріт у Львові, Словацького 16.

скільки найменше стільки карток, скільки йому вільно. В Росії пр. офіцери наші мають о-граничену кореспонденцію. Вільно їм на тиждень вислати 2 картки і 1 лист. Однак не всі кореспонденції, які приходять до цензури, дохо-дять до рук адресатів. Кожда кореспонденція переходить через руки різних цензорів, а ті — як звичайно — багато конфіскують, лиш рідко коли замарюють чорною фарбою небезпечні для держави стрічки. В кождім случаю треба собі представити, якого апарату потребує пошта і ценова, щоб ті міліони кореспонденцій пе-речтати — посортувати і доставити. Кореспон-денція для полонених є безплатна, але державу коштує вона великанські суми.

— Державні підмоги на оселі для інвалідів. По думці рескрипту міністерства внутрішніх справ з дня 20. вересня с. р. Уряд воєнної опіки при міністерстві війни наміре урядувати для неза-собних і невідбінних до праці інвалідів малі го-сподарства коштом 5 до 8 тисяч корон. Під-тими господарствами треба розуміти малі дома-ки, які надають ся до веденя якогось торговлі або промислу, або домики в кусником ґрунту, який має бути пригожий під uprawу ярин, бар-аболь і т. п. або для випаю зудоби. Про такі господарства можуть старати ся незасобні жона-ті, в першій мірі не бездітні воєнні інваліди, у яких висуджуюча (суперарбітраційна) комісія признала більше, як 75 проц неадібности до праці. Прошеня, до яких треба долучити вій-ськової грамоти і в яких треба подати докладно місце, де хотів би інвалід поселити ся, належить вносити просто до Уряду воєнної опіки у Відні (Kriegsfürsorgeamt im k. u. k. Kriegsministerium in Wien).

— П'яті замчайні загальні збори Шільного Кружка ім. Тадеуса Шевченка на сурійській діль-ниці у Львові, відбууть ся в суботу дня 22. с. м. о год 5 го пол. при вул. Мохнацького ч. 12 І. пов. Просить ся дуже всіх членів Кружка, як також Українців сей дільниці явти ся численно на сих зборах. — За Старшину: Іван Цвіят голова, Марія Зацьківська секретарка.

— З Союзу Українок. В суботу дня 15. с. м. відбууть ся членські сходини тов. „Союз У-країнок“ в комнатах „Бесіди“ о год. 6. попол. На порядку дневних дуже важна справа, тому просить ся о численну участь не лиш членів але і пані з поза товариства. О год. 5. того самого дня засіданє виділу „Союзу Українок“.

— З огляду на відчеву Товариства „Україн-ської Академічної Помочи“ у Львові, за яку влявся сьогорічний Виділ, просить ся всіх доз-жників Товариства, щоб негайно прислали пози-чену квоту. Оґрші для многих людей сьогодня не трудно, а наше одиноке академічне позичко-ве Товариство, яке в теперішніх часах відіграє першорядну роллю в життю бідної студійної мо-лодіжж, не може сповнити як слід свого завдан-ня. Виділ сподієть ся, що не буде привезений взяти ся за остаточні средства в цілі стягнення догів і що сей його завиз не остане тим разо-вом без відповіди. Гроші просить ся слати на

наш двознів, а багато з інших впадо жертвою оґня.

На підставі тих списів запропонував був красний консерватор вилучити в рекавізції майже усі старші давни до 1700 р. Задля рїжних браків були однак тоді часто случай, що мимо опінії консерватора військовї власти ціни давни забирали; нераз завинив при тим і парох, що подав за молодий вік давна. В-тих случаях даво ся ще дещо додатково ура-тувати при точній ревізїї транспортів на вій-сковї депозитї, як рїзнож і всі культурно-історійної вартости давни і місцевостий баня-ко фронту, де зареєквіровано без розбору усі давни.

Для збереженя від цілковитой затрати так цїнного наукового матерїалу ребають ся по-цїнний станцій давни (для Східної Галичини у Львові) копї написів на них та відливи із-ресавів і орнаментів. На сїдну Галичину пере-нїв ту якую на себе д-р К. Валяцький, архівар міста Львова; весь матерїал перейде на влас-ність абору консерваторів східної Галичини у Львові і там урядїсь нам шукати колїсь же-рел до історїї українсьїх міст, сїд, орнаменту та цїлого людївствва.

Після поглядного рекавізційного розпора-дженя підлягають тепер занятию усі давни по-висше 25 см. приміру без огляду вже на вік, а севентуальні рекавізації доконують ся лиш на-підставї перелосїм артїстичної, а піамійше до-веря вікової іх вартости.

Яр. Пастернак.

адресу: Земельний Банк іпотечний у Львові, Підвале ч. 7, в вказанім визначенім: „на разу-нок Академічної Помочи“. Рівночасно просить ся повідомити о висилці грошей наше Товари-ство, яке містить ся при вул. Паньській ч. 11а. — Виділ.

— Мораторія для Галичини буда продовжена. В міністерстві судївництва відбува ся анкета в справі мораторїї для Галичини. Анкету замкнув міністер судївництва заявою, що правительств-во не приступить до зміни теперішньої мораторїї-ної системи та що мораторія мусить бути про-довжена до 1. липня 1918 р. Особливо для Східної Галичини мораторія мусить бути задер-жана в цілій повноті.

— Посольські звіти. В Жидачевї відбудеть ся дня 21. с. м. (п'ятниця) о год 12 в полудне по-сольське сьправозданє послів д-ра Льонґіна Цегельського о рад. Льва Левицько-го, на коґре запрошуть ся всі Українцї по-віту. — Повітова організація. — В Ми-колаєві над Дн. відбудеть ся дня 22. с. м. (су-бота) о год. 4 по полудні в сали магістрату-посольський зїзд послів радника Льва Ле-вицького і д-ра Льонґіна Цегельського. Всіх Українців повіту просить ся прийти. — За комітет: о. Евг. Гаврилюк, Григ. Міль-топан.

— Поверт з неволі. Д-р Данило Стухура, був-шій парламентарний посол, політичний органи-затор Самбірщини, вернув з російської неволі і передачера в переїзді задержав ся у Львові. Радоючи поверотом заслуженого громадянїна, бажаємо йому дальших успіхів в його патріот-ичній роботі.

— Форма підписки воєнної позички для під-писчика є найкорисніша, бо підписчик за малу щорічну премію може забезпечити собі високу суму в облігахх воєнної позички, і для держа-ви найвигіднійша, бо як найширші круги насе-леня за малу щорічну премію можуть брати уч-асть в підписуваню високої суми воєнної поз-ички. І в інших товариствах забезпечувати ся є добре, та найкориснішї умови забезпеченя має тільки ц. в. австрійський військовий фонд вдів і сиріт у Львові, вул. Словацького 16.

Полевий духовник

о. д-р Карло Маєр.

Українськими воєнними духовниками під розвагу.

Пізножо осеню 1916 року явив ся в мойї лікарській канцелярії австрійський офіцер, віку около 45 літ, з остриям чертаням лиця, худоща-вий в окулярах. На перший вигляд робив він вражінє типового німецького книжкового уче-ного, котрого щойно насильно убрано в військо-ве платє. Подав менї свою картку, на котрій стояло: D r Karl Mayer, Feldkurat.

— Чим можу Вам, Отче Доктор, служити? Ви хорї?

— Ні. Я зайшов до Вас по другому ділу. Я служу в полку ландверу, котра від дощого часу стоїть під фронтом відтинку Галич-Стани-славів. В сїм тепер мішанім полку є Німці, Че-хи, Поляки і Українці. Вашїх буде около 30%. Як воєнний духовник, пробуваючи довший час в Вашім краю, пізнав Ваш нарід і мужев в полку, се люди характерні, чесні і роблящі, але на жаль мало або цілком неграмотні, ні-мецької, польської мови не знають, а полку не мають своїх офіцерів, а дуже мало мають під-офіцерів, через безграмотність і брак опіки бі-дують, дають ся вискосувати, нема в них кому написати листу до дому, або отриманї листи прожитати. Я люблює Вашу мужву, за їх ха-рактерність, людність, поведанє і хотївби їм послужити. Хочу навчити ся української мови і тому орошу Вас о словар, граматику і попу-лярні підручники української мови, єванґелїя в народній мові, а дальше о букварі і читанки.

Хочу завести в полку школу для негра-мотних воївків; тепер екрав доґідна пора, довгї вечери, в полі для браку занята орґанїє мужву і офіцерів велика нудьга. Я заложив для офі-церів і підофіцерів та мужви бібліотеку, і так через читанє проходять нуанї і довгї ночи. Як духовник обізважю раз на тиждань менї при-дїленї війсковї відділї, сьвоюю духовнї потре-би, по богослуженю маю проповідь і хотїв би я до офіційальні німецькїй проповідї, сказати до Вашїх жовнірів боляй кілька слів назваву-чи до єванґелїя по українськи, бо знаю з до-свідку, що се найбільше заговорює до серця чо-ловка, особливо тепер в часї війни. Хочу як духовник писати листи жовнірам до рідні, по-відомляти рідню про всі добрі і сумні подїї як захорванє і смерть в їх мові. Я тут вже

більше як пів року в сїх околицях, та не міг від нікого розвідати ся, як і звідки дістати ме-ні потрібні книжки, вінцям доокресні селяни справили мене до Вас.

Дуже врадувала мене та щирість і охота чужинци послужити нашам воївкам — пострав ся сейчас о всі книжки, бражуючі записав че-рез сїлку торговельну в книгарні Наухового Товариства ім. Шевченка, а букварі читанки в місцевій жидьській книгарні. По полудни по-маандрував між духовник обвантажений книжка-ми в руказку на відстанє пішки 22 кілометрів до місця мого постоя.

Від того часу був він частим гостем в Ка-луші у мене, або в торговельній сїлці, де за-куповував всі нові українскі брошурки, книжки і тавети, брошури німецькї про українське питанє, „Україну“ Рудницького і ин. Розповїда-ли менї мужва і офіцер, що зорґанїзував при полку школу для неграмотних, читальню і був справдїшним опікуном і духовним порадником жовнірів, за що був загально від начальств, офіцерів і мужви люблений і поважаний.

З початком мая 1917 року був він у мене дома за новими українськими книжками, при сїй нагодї переконав ся я наглядно, що української мови научив ся досить, читав плавно, прочитанє розумів і був в силі по часті в українській мо-ві висловити ся. При відходї сказав менї, що в короткі дїє на відїїстку доміє до Нішшої Австрїї і що буде у Відні, та при сїй нагодї буде як давний довоґолїтний домовий вихова-тель і на дворї кн. П.; через сей високопоста-влений дїм має знакомства на дворї, я там хоче пояснити, що клевети киданї на українськїй на-рїд неправдїли...

В два місяці був наступ Росїї, власне на сей відїїнок фронту. Я не побачив мого знако-мого воєнного духовника більше. Перед кіль-кома недїлями дістав я полеву картку від него з італїйського фронту з поздорозненєм для мене і знакомих Українців в Калуші.

Д-р Іван Курець.

Війна в Італїю.

ВІДЕНЬ, 13. грудня (Тєб). Урядово ого-

лошують:

Сніг і мрак в венецьких горах сплиня

вчєра вську воєнну діяльність.

Вїйска маршала Конрада по теперїшнім

обчисленю полонили в боротьбах за область

гори Малетта 639 італїйських сфїцерів і над

16 000 мужви. Добича вносить 63 ґармат, 233

машиннових крісів, 4 мітрайлєви, 81 метавок мін

і багато иншого воєнного знярядд.

БЕРЛІН, 13. грудня вєчером (Вольтф). На

всіх фронтах нічого нового.

О П О В І С Т К И.

Субота, 15. грудня 1917.

Нїмці греко-кат.: Аважуха прор. — разо-жж.

Євасія сн.

Завтра: греко-кат.: 28 Н. по Сош. — разо-

жж.: 3 Нед. Адсент.

Лїцитації коний.

Конї спосібні до робіт полевих є до на-бутия в дорозї лїцитаційній. Купуючі (гандлярї коний і посередники є виключенї) мусить бути заосмотренї в посвідку, видану через старо-ство (команду районову).

Лїцитації відбудуть ся:

1) В шпиталєх кінських:

- Ярослав (Appakaserne) 16 грудня.
- Судова Вишня 19. "
- Максимовичі коло Самбора 20. "
- Черляни коло Городна Ягаїл. 23. "

2) В кінських стаціях зужиткових:

- Перемшль (Schwarzische Kas.) 17. грудня.
- Братківці коло Стрия 19. "
- Вільхівці коло Сянока 21. "

К. у. к. Inspizierender d. Pfardeergänzung
des Militärkommandos Przemyśl
Frühlich, Oberstleutnant.

За малий гріш

можна

забезпеч ти будучність свою і своєї родини, в заравом причинити оя до скорого, побідного закінчення війни через обезпечене на случай смерти і дожити в VII. воєній позичці

В Ц. К. австрійськiм військовiм фондi для вдiв i сирiт

у Львовi, ул. Словацького 16, партер.

Обезпечити оя може кождий мущина або жiнка, військовий або цивiльний в вiцi вiд лiт 15 до 60 на протяг 9 до 20 лiт.

До висоти 5000 К. без лiкарських оглядин.

Обезпечене виконує на основи умови з ц. к. Фондом ц. и. уприс. Товариство обезпечень австр. „ФЕНІКС“ у Відни.

Уоїх пономень удiляє радо і безплатно Бюро ц. к. Фонду для вдiв i сирiт (Вiддiл обезпечень) у Львовi, Словацького 16.

395 33-45

ОГОЛОШЕННЯ.

ТЮТЮН годi добути, а курити хоче ся, тому поручаю знаменитий „Erzsig“ тiя дiлкий „Табакон“, пробий пакет коштує 50 сот. **ФЕВВРА**
Виключне заступництво у перфумерiї
Львiв, Синстуска ч. 7.
498 8-10

Интелiгентна статочна жiнка потребує сейчас до вiдходу до дому. Визнає сiльського домашнього господарства конськи. Зголошена до Уряду парохiального в Залановi п. Рогатин. 487 6-6

Сфiнке без тайни.

Збiрка казок з англ. мови.
Один з найкращих творiв Оскара Уальда, I. книжка вид. „Нова Культура“, вiддає сейчас оплати за К 250 в горi:
А. Березовський, Львiв, ул. Карпiнського 19.
384 8-15

Мир iде, пiст мине, можеб старостiв пiслати?!

Трех хлiбцiв як соловiв навiжуть перепiску з молодими, интелiгентними Украiнками. Письма до Адмiнiстрацiї „Цiла“ пiд „Гiльтайська трiйка в окопах“ 507 2-3

ПЕЧІ І НУЖНІ НАФЛЕВІ
новi ставати, старi направили, скоро і дешево.
МИХАИЛО ГАЛІБЕИ
Майстер капларський. Львiв, Городецька 10.
390 17-?

-Переробляє капелюхи-
також **футрані**
М. ТОПОЛЬНИЦЬКА
Львiв, вул. Коперника ч. 1.
214 (над вiткою Миколаша). 8-10
Замовлення з прiвiцiї приймає і скоро виконує!

IX.

льотерiя класова. Продаємо льоси по дев'ятой класової льотерiї поки вистане запас. Цiна льос 40 К, вiсiмка 5 К за кожду класу. Поручаємо нашу фiрму до рiзних банкових трансакцiй. Льоси продаємо також на мiсячнi салати. — Дiм банковий Шц i Хвас Львiв рiв вул. Коперника (площа Марiїнська). VIII 78

Найновiйша збiрка новель
М. ЯЦКОВА.

„ДАЛЕКІ ШЛЯХИ“

Львiв. 1917, 8*, портрет + 98 стор. Цiна 2 К. Повiдно видано твори класикiв Гетого, Шiллера і Пушкiна.
Замовляти: ВСЕСВIТНА БIБЛIОТЕКА до рух п. Івана Калiновича в Бориславi. Цорто ливч. 30 с. пор. 60 с. 161 9-10

Вiдтати і пiслати на теперiшню адресу Унiверсального Вiддiлу тов. „ЯКОР“: Львiв, вул. Синстуска ч. 43 б.

Рiв оснований товариства
Загальне майно з кiнцем 1916 **234** мiл. кор.

Товариство обез **ЯКОР** печень життя і рiвнi
Вiдень 7. Heher Markt 11. (Ankerhof)

Рiв оснований товариства 1858.
Виплаченi обезпиченя бiльше як пiв мiльярда кор.

офiрує завдяки своему довголiтньому iстнованню і великiй своїй мастковiй силi і нагоди VII. державної воєнои позички своїм членам і найширшим народним масам свої воєно-позичковi обезпиченя „НА ЯЛІНКУ“ зобов'язуючи ся вiдповiдно до висоти прегiй вручити обезпиченому на 12 або 16 лiтах, а в разi його скоршої смертi сейчас його родинi умовлене обезпичене хочби його смерт. наступила на вiйни у дiтство або через самозбiйство.

Обезпичити можна Кожду здорову особу до 55. р. жити навіть дiти Повiльше 55 лiт треба лiкарських оглядин. Рiднiя може обезпичити навіть тих, що в полi або полонi!	Вiд 500 до 5000 корон без лiкарських оглядин повiльше 5000 К треба вже лiкарських оглядин.	Премiя При 12-лiтнiх обезпичено лише 65 К 33:50, При 16 з через потручене в корiсть обезпиченого 9 К наповинком вiдсотин (при 7. усл. обезп.) вiд 1000 К обезпичена рiчно пiрвично 1/2-рiчно мiсячно 65 К 33:50, 17:20, 6- 46 К 23:50, 12- 4:10 всього 57 оглядно 37 К рiчно	Найдешевше оозепичене життя! Найкращий дарунок на ур-дани, християн, iменин, на виправу або вiно.	Нема воєноного додатку! нi стамплевих оплат!
---	---	---	--	--

ВНЕСОК на воєно-позичкове обезпичене в 12- 16) лiтним реченцем *).

Не виконувати! iзвiстiя: К _____	Не виконувати! Грамота ч. _____	3. В яких ратах має бути премiя сплачувана? Чи рiчних, пiрiчних, 1/2, рiчних, мiсячних?	В _____ ратах по К _____
Вiдповiсти на всi питання чiтко і докладно.		4. В якiй службовiй вiдношенню до вiйска остає обезпичений?	
1. а) Iм'я і назвiско обезпиченої особи (Що до жiнок також їх родове назвiско), б) II види? вiягте? в) Дати уродження: г) Мiсце наместження: (Точна адреса)	а) _____ б) _____ в) уродж. в _____ днi г) Мiсцевiсть _____ почта _____ Улиця _____	5. а) Чи вже тов. обезпичень вiдвинуло вже коли цiлковито або в частини внесени на обезпиченя, коли де і яке Товариство? б) Чи є в тов. Якор вже яке Ваше обезпичене без лiкарських оглядин? в) Чи обезпичений є тепер здоровий? б) Чи терпить або терпить наву небудь слабiсть або уломiсть яку, коли, як довго? в) Хто є домашним лiкарем?	а) _____ б) _____ в) _____
2. На яку суму має сплачувати обезпичене: К _____	_____	7. Кому має ся пiслати грамоту обезпиченя?	

* Щоб товариство знало чи обезпичений бажає бути обезпиченим через 12 чи через 16 лiт належить перечеркнути небажане.
_____ днi 1917. Виплачено рiвночасно через _____ Имя: _____ Назвiско: _____
особа, ко рi самостiйно не можуть зобов'язувати ся, мусить бути внесок пiдписаний через їх правного заступника. _____ Пiдпис обезпичуючого.